

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN “MÜZİK DİNLEME ALIŞKANLIKLARI” ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

 Yeşim Naz AKSOY* Sezin ALICI**

ÖZET

Bu araştırmada, Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını tespit etmek, müzik dinlemenin teorik ve çalgı derslerine olan etkilerini değerlendirmek ve bu alışkanlıkları geliştirecek, daha bilinçli ve etkili hâle getirecek öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Verileri elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış 20 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu; Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 10 kadın, 10 erkek toplamda 20 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve 5 tema, 15 alt tema, 67 koda ulaşılmıştır. Bu çalışma sonucunda müzik öğretmenliği adaylarının müzik dinleme alışkanlıklarının yeterli ve bilinçli olup olmadığı tespit edilecek ve adaylara müzik dinleme alışkanlığı kazandıracak etkinlikler ve yöntemler sunulurken daha kültürlü ve donanımlı müzik öğretmenlerinin yetiştirilmesi hedeflenecektir.

Anahtar Kelimeler: analitik dinleme, dinleme becerisi, dinleme eğitimi, müzikal algı, müzik eğitimi

Evaluation of Opinions on “Music Listening Habits” of Students Receiving Vocational Music Education

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine the music listening habits of the students studying at Bursa Uludag University Music Education Department, to evaluate the effects of listening to music on theoretical and instrument lessons, and to offer suggestions that will improve these habits and make them more conscious and effective. The case study method, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. In order to obtain the data, a semi-structured interview form with 20 questions was developed by the researchers. The study group of the research consists of twenty students, ten women and ten men, studying at Bursa Uludağ University Music Teaching Department. The results obtained from the study were analyzed using the descriptive analysis method and 5 themes, 15 sub-themes and 67 codes were reached. As a result of the findings to be obtained from this study, it is aimed to determine whether the music listening habits of music teacher candidates are sufficient and conscious, to offer activities and methods that will gain these habits, and thus to shed light on the training of more cultured and well-equipped music teachers.

Key Words: analytical listening, listening education, listening skill, music education, musical perception

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bursa / TÜRKİYE, yesimnazaksoy25@gmail.com

** Doç., Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Sanat Dalı, Bursa / TÜRKİYE, sezinalici@uludag.edu.tr

Araştırma Makalesi / Research Article

Atf / Cite as: Aksoy, Y. N. & Alıcı, S. (2024). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin “müzik dinleme alışkanlıkları” üzerine görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(46), 205-220. <https://dx.doi.org/10.21550/sosbilder.1351223>

Gönderim Tarihi / Sending Date: 28 Ağustos / August 2023

Kabul Tarihi / Acceptance Date: 11 Ekim / October 2023

Giriş

Müzik ruhun gıdasıdır ve her ruhun yani insanın müziğe ihtiyacı ve ilgisi vardır. Otto Karolyi, müziğin bir sanat hem de bir bilim dalı olduğunu, duygusal olarak algılanırken aynı zamanda akıl ile de kavranması gerektiğini belirtmiştir. Her sanat ve bilim dalında olduğu gibi başarıya ve ustalığa giden yolun meşakkatli ve kısa yoldan ulaşılamayacağını söylemiştir (Karolyi, 2007: 7). Hangi kültürde, alanda, dalda olduğu fark etmeksizin herkes kendi ihtiyacına, ilgi alanına ya da tarzına yönelik müzik dinler ve müzik tercihini o yönde yapar. Müzik ses, tempo, melodi, armoni gibi öğelerin müzikteki duygu ifadeleri ile buluşmasından oluşur (İmik & Haşhaş, 2020: 201). Herkes müzik dinler fakat diğer mesleklerden ayrı olarak müzik ile profesyonel olarak ilgilenen, çalgı çalan, müzik öğretmeni olan veya bu alanda ilerlemek isteyen insanlar için müzik dinlemek, eğitimlerini ve donanımlarını pekiştirmenin temel taşıdır. Burada bahsedilen müzik dinlemek günlük dinlemeden farklı olarak bilinçli ve analitik dinlemedir. Analitik dinlemeden kastedilen dinlenen müziğin dönemi, bestecisi, türü, formu, tonalitesi, icra eden çalgılar, topluluk vb. hakkında bilgi ve fikir yürütebilme durumudur. Şenoğlu Özdemir’e (2019: 7) göre analitik dinleme ‘dinleyicinin müzik dinleme etkinliği sırasında aktif katılım gösterdiği bilinçli, sistematik şekilde gerçekleştirdiği, dinlenen müziğin tür, biçim, form, müzikal öğeler, tarihsel bilgi ve dönemsel özellikleriyle analiz ederek yaptığı dinleme türü’ olarak tanımlanmıştır.

Müzik dinlemek hayatın her anında, her yerinde yapılabilen bir eylemdir. Otobüste seyahat ederken, mağazada alışveriş yaparken, araba kullanırken trafikte geçirilen vakitlerde müzik dinlenir. Gerçekten müzik dinlenir mi yoksa kişinin ilgisi başka şeylere yönelmiş durumdayken müzik, kişiye sadece eşlik mi eder, sorusu ayırt edilmesi gereken bir noktadır.

Duyum ve Algı

Duyum, dışarıdan gelen uyarıların duyu organlarımız tarafından alınıp beyne iletilmesidir. Duyum, insanların çevreleriyle etkileşim kurmasını sağlayan bir süreçtir. Duyumlar, 5 duyu yoluyla elde edilen bilgilerdir. Örneğin görme duyusu sayesinde renkler, koklama duyusu sayesinde kokular, dokunma duyusu sayesinde sıcaklık ve dokunma hissi algılanabilir Algı ise, duyumların beyin tarafından yorumlanması ve anlamlı hâle getirilme sürecidir. Bozkır’a (2009: 1) göre “Algı, duyu organlarına gelen uyarıların anlamlandırılma sürecidir. Algı üzerine yapılan çalışmalarda algının bir gelişim süreci olduğu ve bu süreç içerisinde değişkenlik gösterebildiği ve bu değişkenlerin ölçülebileceği savunulmaktadır. Örneğin algı bireyin sahip olduğu yaşam deneyimi, bilgi birikimi gibi faktörlerden etkilenebilir.” Bazı kuramcılar algının öğrenme ile ortaya çıktığını savunurken diğerleri algının doğuştan fizyolojik bir olgu olduğunu savunur. Duyumlarımızı yorumlayarak çevremizde gördüğümüz hissettiğimiz her şeyi, dünyayı anlamlandırırız. Güleç (t.y.: 25), “Duyumun her bireyde aynı şekilde gerçekleşirken, algının ise bireyden bireye farklılık gösterdiğini” ifade etmiştir. Bu süreç hem duyu verilerinin işlenmesini hem de önceden edinilmiş bilgi ve deneyimlerin kullanılması anlamına gelir. Bu nedenle, her insanın algılaması kendine özgüdür ve yaşanan deneyimler, kişisel farklılıklar ve öğrenme süreçleri algılamayı etkiler.

Müzikal Algı

Müzikal algı insanların müzik dinlerken duydukları, hissettikleri ve anladıkları şeyleri ifade eder. Müzik algısı, insanların beğenilerine, kültürel ve sosyal çevrelerine, deneyimlerine ve müzikal bilgi birikimlerine bağlı olarak değişebilir. İki kişi aynı şarkıyı dinlediklerinde bile, her ikisi de farklı hisler ve duygular yaşayabilirler. Bu nedenle, müzikal algı kişiseldir ve herkesin algılaması kendine özgüdür. Müzikal algı, aynı zamanda melodi, armoni, ritim, tonalite, form bilgisi, müzik tarihi gibi müzikal unsurların anlaşılması ve yorumlanmasıyla da ilgilidir. Koelsch ve Siebel, (2005: 578) yaptıkları çalışmada, insan beyninin müzik dinlerken

işittiği bilgiyi, bedensel tepkiler ortaya çıkana ve müzikal algısında anlamlı hâle getirene kadar birçok aşamadan geçtiği ve bu işleme sürecinin insan beyni için zorlu bir görev olduğundan bahsetmişlerdir.

Müzik algısı nedir sorusunun yanıtı basit bir tanımla müziğin algılanmasıdır şeklinde olacaktır. Bozkır’a (2009: 1) göre, müzik algısı “müzik nedir?” sorusuna verilecek yanıt ile ilişkilendirilmelidir. Müziği perde, tını ve armoni bileşenlerinden oluştuğunu belirtir ve kişinin bu bileşenleri algılaması ile müzik algısının oluşacağını ifade etmiştir.

Müzik Dinlemek

Müzik dinlemek, insanların duygusal ve zihinsel doygunluğunu artırmak için müzikal kayıtları veya canlı performansları dinlemesidir. Uçan’a (1994: 10), göre müzik “belli bir hedef ve metod ile belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş, seslerden oluşan estetik bir bütün” olarak tanımlamıştır. Menon ve Levitin (2005: 175) müziğin duyguları dinamik biçimde temsil ettiğini ve duyguların iletilmesi için bir araç olduğunu, insanların müzik dinlemeye çok fazla zaman ayırdığını söylemiştir. Oye (2013: 25), işitsel eğitimin yani bilinçli müzik dinlemenin; müzikal hafızayı, hızlı ve rahat bir şekilde nota okuma yazmayı, ezber yönünü kuvvetlendirdiğini, algılamaya yardımcı olduğunu ve üretme, yaratma yönünü geliştirdiğini söylemektedir. Dinleyicilerin donanımına göre dinlenen müziğin anlaşılmasında değişkenlik gösterebilir. Örneğin kişinin müziği; türüne, formuna ve yapısına göre yorumlaması ve algılaması, müzik bilgisine göre değişkenlik gösterebilir.

Müzik dinlemek, insanların günlük hayatta rahatlamak, stres atmak, enerji kazanmak, zevk almak veya duygularını aktarmak için sıklıkla yaptığı bir aktivitedir. Tia De Nora (2003: 83) “Bütün sanatlar içinde duygulara en yakın olanın ve duyguya en çok hitap edenin müzik” olduğunu söylemiştir. Her insanın gereksinimi farklıdır ve kişinin tercih ettiği müzikler dinleyiciye ve ihtiyaca göre farklılık gösterir. Müzik sanat dallarının belki de en eskisi, insan ve toplumla en iç içe olanıdır. İlkçağ düşünürleri, müziğin temelini içinde yaşadığımız evrenin doğal ritmik düzenine ve uyumuna bağlamışlardır. Ay, güneş, gezegenler, gece-gündüz, mevsimler, her biri belli bir ritim içinde devinen, belli bir uyum sergileyen nesnelere ve olaylardır. Ayrıca insan bedeninin yapısı, işleyici de müzikteki gibi ritim ve uyum öğelerini taşır (İlyasoğlu, 2013: 13).

TRT Müzik (2017) kaynağına göre “Hoşlandığımız bir müziği dinlerken beynimiz endorfin adındaki mutluluk hormonunu salgılamaya başlıyor. Aynı zamanda depresyon sırasında azalan serotonin hormonunu da yükselmesini sağlayıp, doğal bir antidepresan görevi görüyor. Mutluluktan sorumlu bu iki hormonu dışarıdan almamız tıbben henüz mümkün değilken, müzik dinlerken iyileştirici gücünü kendi kendimize uygulayabiliyoruz.” Müzik dinlemek insanın kendi kendine yaptığı bir terapidir. Kişinin duygusal durumlarını ifade etmesine ve duygularını yönlendirmesine yardımcı olur. Örneğin; mutsuzken hüznü ve sakin şarkılar dinlemek, kişinin duygu durumunu çözmesine kendini ifade etmesine yardımcı olur. Neşeliyken ise eğlenceli ve pozitif şarkılar dinlemesi daha iyi hissetmesine yardımcı olabilir.

Dinleme Türleri

Ayırt edici dinleme: Sesleri ve görsel uyarıları birbirinden ayırt etmek için yapılan dinlemedir. Konuşma seslerini, müzik tonlarını, çevreden gelen olağan sesleri, birden çok anlamı olan kelimeleri, sözlü iletişime eşlik eden sözsüz iletişim unsurlarını vb. ayırt etmek için dinlemedir.

Estetik dinleme: Eğlence ve zevk almak için yapılan dinlemedir. Bu tür dinlemede mesajın duygu ve heyecan uyandırması istenir. Bir hikâyenin, şarkının dinlenmesi estetik dinlemeye örnek olarak verilebilir.

Etkili dinleme: Bir mesajı, eleştirel yargıda bulunmadan dinlemedir. Sebep-sonuç ilişkilerini anlamak, gerçek bilgi ile dinleyicinin çıkarım yoluyla edindiği bilgiyi ayırt etmek, önceden bilinen ve yeni edinilen bilgi arasındaki bağlantıları ortaya koymak, ana fikri ve yardımcı fikirleri tespit etmek için dinlemedir.

Eleştirel dinleme: Sadece anlamak için değil, puan vermek, değerlendirmek veya yargılamak için dinlemektir. Hatalı veya mantıksız tartışmaları tespit etmek, ifade edilen sözlerin altında yatan anlamları ortaya çıkarmak için yapılan dinlemelerdir.

Empati ile dinleme: Eleştirmeden, empati kurarak dinlemedir. Yargılardan kaçınarak, tavsiye vermeden, karşıdakinin duygularını anlamaya çalışarak dinlemedir (Kingen, 2000; akt. Doğan, 2007: 36).

Mesleki Müzik Eğitiminde Müzik Dinlemenin Önemi

Müzik eğitimi, öğrencilerin müzikal yeteneklerini geliştirmelerine ve müziği daha derinlemesine anlamalarına yol gösteren bir eğitimidir. Macar besteci, etnomüzikolog ve eğitimci Zoltan Kodaly müzik eğitimine, mümkün olan en erken yaşta başlanması gerektiğini söylemiştir (Özeke, 2007: 113). Kodaly bir röportajı sırasında müzik eğitiminin 'Anne karnında iken, doğumundan 9 ay önce başlamasının' önemini vurgulamıştır (LAKE, 2015; akt. Özeke & Çeliksa, 2021: 180). Daha sonrasında aynı düşüncede olmadığını çocukların müzik eğitiminin annenin doğumundan dokuz ay önce başlaması gerektiğini düşündüğünü ifade etmiştir (Kamacıoğlu, 1993; akt. Öz, 2001: 104). Demirci'ye (2019: 4) göre müzik eğitimi; kişinin doğumu ile hayatına dâhil olan, ilerleyen, zamanla geliştirilen ve müzikal olarak beceri edinilen sürecidir. Müzik dinlemek her insanın severek yaptığı bir aktivitedir. Fakat müzik eğitimi sonucunda meslek edinmeyi hedefleyen bireyler için, müzik dinleme aktivitesinin rolü büyük önem taşımaktadır. Bu aktivite, öğrencilerin müzikal gelişimlerini desteklemekle kalmayıp aynı zamanda farklı müzik türleri, sanatçılar ve teknikler hakkında derinlemesine bilgi edinmelerini sağlar. Müzik dinlemek öğrencilerin, repertuar gelişimleri, müzikal becerileri, yaratıcılıkları gibi alanlarda gelişimlerine katkı sağlar. Bu nedenle, müzik dinleme aktivitesi, müziği meslek edinmeyi hedefleyen bireylerin müzikal yeteneklerini geliştirmek ve şekillendirmek için vazgeçilmez bir araç olarak kabul edilmektedir. Burada anlatılmak istenilen dinleme aktivitesi; kişinin analiz ederek, yorumlayarak, edindiği bilgiler doğrultusunda fikir yürüterek yapacağı dinlemedir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin aktif dinleyici olmaları oldukça önemlidir. Kendilerini müzik yoluyla ifade etme becerilerini geliştirmelerine ve eserlerdeki dönem, tür, form, nüans gibi etkileri daha iyi anlamalarına ve icra etmelerine yardımcı olur. İyi bir besteci ya da icracı olmanın yolu iyi bir dinleyici olmaktan geçer. Say (2006, akt. Birkan, 2006) müziğin varlığını sağlayan üç temel unsurun besteci, seslendirici ve dinleyici olduğunu belirtmiştir. Birinin eksikliğinden diğerinin de etkilendiğini ifade ederek besteci, seslendirici ve dinleyici arasındaki bağıllığı vurgulamıştır. Bir müzik eserinin kalitesini ve kalıcılığını dinleyici belirler. Mesleki müzik eğitimi alırken dinlenen eserleri doğru anlamak ve müziği estetik olarak duyabilmek için bilinçli ve dikkatli bir dinleyici olmak gerekir. Müziğin başarılı, etkili bir şekilde icra edilebilmesi ve aktarılması için analitik bir dinleme sürecinden geçmesi gerekmektedir.

Problem Durumu

Mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler birer öğretmen adaylarıdır. Bu adayların müziği öğretme becerileri, müzik kültürleri ve müzik bilgileri ile doğru orantılıdır. Müzik kültürü ve bilgisi teorik olarak alınabilir fakat pratik olmadan pekiştirilemez ve uygulanamaz. Müzik dinlemek bu pratiklerden bir tanesidir. Müzik kültürünün ve öğelerinin öğrenilip aktarılabilmesi için öncelikle iyi bir dinleyici olunması gerekir. Daha sonrasında iyi bir besteci, anlatıcı ya da icracı olunabilir. Müzik eğitimi alan öğrencilerin iyi birer dinleyici olmaları için, müzik

eğitimi süresince ders içi ve ders dışı dinleme aktivitelerine ve teşviklerine yer verilmediği tespitine varılmıştır. Öğrencilerin eğitim gördükleri kurumlarda, müzik dinleme alışkanlığı kazandıracak ve müzik kültürlerini pekiştirecek ders içerikleri ve etkinliklerinde eksiklik olduğu görülmektedir. Ayrıca belirli derslerin müfredatları ve kazanımları incelendiği zaman dinleme aktivitesine yönelik kısıtlı etkinlik bulunduğu ve dinleme alışkanlığı kazandıracak kadar kapsamlı olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmada mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarının bilinçlendirilmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Buradan yola çıkarak Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim alan öğrencilerin, müzik dinleme alışkanlıklarını, amaçlarını, araçlarını ve nedenlerini tespit ederek, müzik dinleme konusundaki eksikliklerine ve sorunlara çözüm önerileri getirmek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim alan öğrencilere yönelik durum tespiti yapmak amacıyla araştırmacı tarafından önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış 20 soru ile öğrenci görüşlerine başvurulmuş ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Araştırma Soruları

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinlerken kullandıkları teknik araçlara ilişkin görüşleri nelerdir?

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri ve tercih nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinlerken dönem, biçim ve enstrüman tercihlerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin analitik müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim alan öğrencilerin, müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinin tespiti amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını ve eksikliklerini tespit etmek ve mesleki müzik eğitimi veren kurumların, müzik dinleme alışkanlıklarına yönelik ders ya da aktiviteler önererek, öğrencilerin motivasyonunu arttırmak açısından önem taşımaktadır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalındaki öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını tespit etmek amacıyla görüşme tekniğinin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması sınırları belirlenen bir konuda derinlemesine inceleme olanağı sağlayan bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010, akt. Subaşı & Okumuş, 2017: 420).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma için yapılan görüşmeler Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu; Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören rastgele seçilmiş 20 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Katılımcı	Yaş	Sınıf	Cinsiyet	Enstrüman	Sene	Okul
K1	22	4.Sınıf	Erkek	Çello	5-6 Sene	Lise
K2	27	2.Sınıf	Kadın	Piyano	15 Sene	Lise
K3	20	2.Sınıf	Kadın	Piyano	9 Sene	GSL
K4	22	4.Sınıf	Kadın	Flüt	8 Sene	GSL
K5	22	2.Sınıf	Erkek	Piyano	5 Sene	GSL
K6	22	4.Sınıf	Erkek	Flüt	16 Sene	GSL
K7	18	1.Sınıf	Erkek	Şan	8-9 Sene	GSL
K8	21	3.Sınıf	Erkek	Klarnet	8 Sene	Lise
K9	18	1.Sınıf	Kadın	Flüt	5 Sene	Lise
K10	22	1.Sınıf	Kadın	Flüt	3 Sene	Lise
K11	22	3.Sınıf	Erkek	Bağlama	6-7 Sene	Lise
K12	19	1.Sınıf	Erkek	Gitar	7 Sene	Lise
K13	20	3.Sınıf	Erkek	Piyano	6-7 Sene	Lise
K14	19	2.Sınıf	Kadın	Şan	6 Sene	GSL
K15	21	4.Sınıf	Kadın	Piyano	12 Sene	GSL
K16	18	1.Sınıf	Kadın	Flüt	1-2 Sene	Lise
K17	21	3.Sınıf	Kadın	Flüt	9 Sene	GSL
K18	21	3.Sınıf	Erkek	Piyano	9 Sene	Lise
K19	22	4.Sınıf	Erkek	Gitar	5-6 Sene	Lise
K20	19	2.Sınıf	Kadın	Şan	2-3 Sene	Lise

Katılımcılar 10 erkek 10 kadın lisans 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Yaş aralıkları, 18-27’dir.

Veri Toplanma Araçları

Araştırmada bu doğrultuda nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan görüşme tekniği ise insanların belli zamanlarda belli konulara karşı tutum ve görüşleri hakkında bilgi toplamak amacıyla gerçekleştirilmektedir (Güler vd., 2015: 114). Araştırma verilerini elde etmek için araştırmacı tarafından önceden hazırlanan açık uçlu 20 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmış, hazırlanan sorulara iki alan uzmanının görüşleri doğrultusunda son şekli verilmiştir. Bu sorular yüz yüze görüşme yapılarak katılımcılara sorulmuştur. Elde edilen bulgular betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Öğrencilerin yanıtlarından elde edilen bulgulardan 5 tema, 15 alt tema, 67 koda ulaşılmıştır. Katılımcılar 10 erkek 10 kadın lisans 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Yaş aralığı, 18-27’dir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Görüşme sonucunda elde edilen bulguların çözümlenmesinde betimsel analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi, belirli bir konuda ya da alanda birbirinden bağımsız olarak yapılan nitel ve nicel çalışmaların derinlemesine incelenip düzenlenmesi anlamına gelir (Ültay vd., 2021: 189).

Bulgular ve Yorum

Bu bölümünde mesleki müzik eğitim alan öğrenciler ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Dinleme Alışkanlıklarına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Sayısı	Katılımcılar
Müzik Dinleme	Müzik Dinleme Amacı	Keyif	8	K1, K2, K3, K5, K8, K9, K11, K12
		Rahatlamak	8	K7, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20
		Ödev	7	K3, K4, K14, K15, K17, K18, K19
		Eğlence	7	K4, K6, K8, K10, K16, K17, K18
		Eğitim	6	K2, K3, K8, K12, K16, K17
		Keşif	4	K3, K13, K18, K19
		Meditasyon	3	K15, K16, K11
	Müzik Dinleme Nedenleri	Odaklanma	2	K1, K4
		Mutlu Ediyor	7	K1, K2, K3, K5, K8, K9, K11
		Motivasyon Amaçlı Kendimi Geliştirmek için Dinlenmek için	1	K4
			1	K5
	Müzik Dinleme Sıklığı	Her Gün	10	K1, K2, K3, K5, K7, K9, K11, K14, K15, K20
		Boş Olduğum Her An	9	K4, K7, K8, K10, K12, K13, K17, K19, K20
		Günde 1-5 Saat	3	K6, K16, K18
Duygu Durumunun Müzik Tercihlerine Etkisi	Doğru Orantılı Etkiliyor	18	K1, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K15, K16, K17, K18, K19, K20	
	Ters Orantılı Etkiliyor	2	K2, K14	

Tablo 2’de görüldüğü gibi müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır.

Katılımcıların müzik dinleme amaçlarına ilişkin (8) katılımcı rahatlama, (8) katılımcı keyif, (7) katılımcı eğlence, (7) katılımcı ödev yapma, (6) katılımcı eğitim, (4) katılımcı keşif yapma, (3) katılımcı meditasyon, (2) katılımcı odaklanma, gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinleme nedenlerine ilişkin (7) katılımcı mutluluk verdiği için, (1) katılımcı motivasyon sağladığı için, (1) katılımcı kendini geliştirmek için, (1) katılımcı dinlenmek için gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinleme sıklıklarına ilişkin (10) katılımcı her gün, (7) katılımcı boş olduğum her an, (3) katılımcı günde 1-5 saat aralığında müzik dinlediklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinlerken duygu durumunun müzik tercihlerine ilişkin (18) katılımcı duygu durumu ile doğru orantılı olduğunu, (2) katılımcı ise duygu durumunu değiştirmek için ters orantılı müzik tercihi bulduğunu ifade etmişlerdir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

(K15) “... Beni rahatlattığı için ve hislerimi ortaya çıkardığı için.”

(K3) “... Duygu durumuma göre dinliyorum. Mutsuzsam slow müzikler dinliyorum duygumu yaşayabilmek için. Gün içerisinde birçok duygu durumum değişiyor ve duygu durumuma göre dinliyorum. Arkadaşlarımlayken popüler ve daha çok beğenilen şarkıları açıyorum. Yalnızsam kendime özel şarkıları açıyorum.”

Tablo 3: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Dinlerken Kullandıkları Teknik Araçlara İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Sayısı	Katılımcılar	
Müzik Dinlemede Teknik Donanım	Müzik Platformları	Youtube	17	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20	
		Spotify	15	K1, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K13, K14, K16, K17, K18, K19. K20	
		Diğer	3	K1, K2, K11	
	Ses Kaynakları	Kulaklık	Kulaklık	16	K1, K2, K3, K5, K6, K8, K9, K10, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20
			Telefon	6	K8, K11, K12, K15, K16, K19
		Gürlük Düzeyi	Hoparlör	6	K1, K2, K5, K6, K7, K20
			Bluetooth Kulaklık	3	K4, K11, K12
	Müzik Dinleme Ortamları	Gürlük Düzeyi	Son Ses	17	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K14, K16, K17, K18, K19
			Orta Seviye	6	K2, K5, K13, K15, K17 K20
		Müzik Dinleme Ortamları	Odamda	6	K1, K3, K9, K18, K19, K20
Yolculuk			3	K4, K11, K12	
Sessiz Bir Ortam			3	K13, K18, K20	
	Yürürken	3	K3, K12, K14		
	Fark Etmez	2	K15, K17		

Tablo 3’te görüldüğü gibi müzik dinleme teknik donanımına ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır.

Katılımcıların kullandıkları müzik platformlarına ilişkin (17) katılımcı Youtube, (15) katılımcı Spotify, (3) katılımcı Sound Cloud, radyo, telefonun uygulaması gibi diğer platformlardan dinledikleri şekilde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinlerken kullandıkları ses kaynaklarına ilişkin (16) katılımcı kulaklık, (6) katılımcı hoparlör, (6) katılımcı telefonda (3) katılımcı bluetoothlu kulaklık, gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinlerken dinledikleri gürlük düzeyine ilişkin (17) katılımcı son ses, (6) katılımcı orta seviye gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların müzik dinleme ortamlarına ilişkin (6) katılımcı odada, (3) katılımcı yolculuk, (3) katılımcı sessiz bir ortamda, (3) katılımcı yürürken, (2) katılımcı ise ortam fark etmez gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

(K9) “... Çoğunlukla Spotify’den dinliyorum, bazen de Youtube kullanıyorum yeni şarkıların klibine bakmak için.”

(K1) “... Müzik dinlerken kulaklık kullanıyorum. Çünkü dışarıyı daha az duyuyorum. Güzel bir kulaklıkta piyanoya bastığı tuşu bile duyuyorsun, hoparlörden daha iyi hissettiriyor. Evde telefon ya da bluetooth hoparlörü kullanıyorum”.

(K8) “... Çok yüksek sesle dinlemeyi tercih ediyorum. Genellikle yüksek sesli eğlence üzerine kurulmuş mekânlarda dinlemekten keyif alıyorum.”

Tablo 4: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Tercih Ettikleri Müzik Türleri ve Tercih Nedenlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Sayısı	Katılımcılar
Müzik Türleri	Tercih Edilen Müzik Türleri	Türkçe / Yabancı Pop	13	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K10, K14, K16, K17, K20
		Klasik Batı Müziği	12	K2, K3, K5, K6, K8, K9, K10, K13, K15, K18, K19, K20
		Diğer	9	K3, K5, K6, K8, K10, K12, K15, K18, K20
		Türk Sanat / Halk Müziği	6	K2, K4, K6, K8, K9, K11
		Caz	3	K1, K3, K15
	Tercih Etme Nedenleri	Müzikalite / Hissiyatı	10	K2, K4, K5, K8, K10, K11, K14, K15, K17, K19
		Ritm	5	K1, K3, K16, K17, K20
		Sanatçı ve Seslendiren	5	K1, K2, K3, K6, K15
		Topluluk	5	K3, K6, K12
		Armoni	5	K14, K17
Sözleri		3	K2, K6, K11	
	Makamı	2	K8, K11	
	Yatkinlik-Yakınlık	2	K9, K18	

Tablo 4’te görüldüğü gibi tercih ettikleri müzik türleri ve tercih nedenlerine ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır.

Katılımcıların tercih ettikleri müzik türlerine ilişkin (13) katılımcı Türkçe / yabancı pop, (12) katılımcı klasik batı müziği, (9) katılımcı arabesk, bluese, metal, K-pop, tekno, indie pop, trap/rap gibi diğer müzik türlerini, (6) katılımcı Türk sanat / halk müziği, (3) katılımcı caz müzik, (3) katılımcı alternatif müzik, (3) katılımcı rock müzik gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların tercih dinledikleri müzikleri tercih etme nedenlerine ilişkin (10) katılımcı müzikalite/hissi, (5) katılımcı ritmi, (5) katılımcı armonik yapısı, (5) katılımcı sanatçı/seslendiren topluluk, (4) katılımcı enstrüman, (3) katılımcı sözleri, (2) katılımcı yakınlık / yakınlık hissetmesi, (2) katılımcı makamı gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinden bazılarını aşağıda yer vermiştir.

(K2) “... Çoğunlukla Türk sanat müziği dinliyorum. Okula başlamadan Klasik Batı Müziğini bilinçli dinlemeye başlamıştım. Nadiren Pop müzik dinlerim.”

(K20) “...Şarkıların duygularına eşlik edebilmesi önemli. Sözlerine, ritme ve melodiye çok fazla dikkat ederim. Hangisi duygularına karşılık veriyorsa.”

Tablo 5: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Dinlerken Dönem, Biçim ve Enstrüman Tercihlerine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Sayısı	Katılımcılar	
Tarihsel ve Biçime Dayalı Dinleme Tercihi	Klasik Batı Müziği Dönemleri	Rönesans	1	K14	
		Barok	6	K6, K8, K14, K17, K19, K20	
		Klasik	4	K2, K4, K10, K13	
		Romantik	14	K1, K3, K4, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17, K20	
		Çağdaş	3	K4, K15, K18	
		Fark Etmiyor	1	K5	
		Klasik Batı Müziği Biçimleri	Konçerto	6	K1, K3, K6, K8, K14, K17
			Senfoni	4	K4, K5, K9, K20
			Solo	10	K6, K9, K10, K11, K12, K16, K17, K18, K19, K20
			Sonat	1	K13
	Enstrüman Tercihleri	Piyano	8	K2, K3, K5 K7, K13, K14, K17, K18	
		Koro	2	K7, K19	
		Üflemeli Çalgılar	6	K2, K4, K8, K14, K17, K20	
		Yaylı Çalgılar	7	K1, K3, K4, K7, K8, K11, K16,	
Vokal		3	K7, K10, K14		
Gitar		2	K12, K19		
	Orkestra	2	K15, K19		

Tablo 5’te görüldüğü gibi müzik dinlerken dönem, biçim ve enstrüman tercihlerine ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır.

Katılımcıların klasik batı müziği dönemlerine ilişkin (1) katılımcı Rönesans, (6) katılımcı Barok, (4) katılımcı Klasik, (14) katılımcı Romantik, (3) katılımcı Çağdaş dönem, (1) katılımcı ise fark etmiyor gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların klasik batı müziği biçimlerine ilişkin (6) katılımcı konçerto, (4) katılımcı senfoni, (10) katılımcı solo, (1) katılımcı sonat gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların enstrüman tercihlerine ilişkin (8) katılımcı piyano, (2) katılımcı koro, (6) katılımcı üflemeli çalgılar, (7) katılımcı yaylı çalgılar, (3) katılımcı vokaller, (2) katılımcı gitar, (2) katılımcı ise orkestra gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

(K9) “...Romantik dönem eserlerini çok seviyorum. Solo ve senfonileri dinlerim.”

(K8) “...Barok dönem tercih ediyorum çünkü gösterişli olduğu için beni etkiliyor.”

Tablo 6: Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Analitik Müzik Dinleme Alışkanlıklarına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Sayısı	Katılımcılar
Analitik Dinleme	Dinlenen Müziği Analitik Dinleme	Evet	12	K2, K3, K6, K8, K9, K11, K12, K13, K14, K17, K19, K20
		Hayır	8	K1, K4, K5, K7, K10, K15, K16, K18
	Dinlerken Notaları Takip Etme	Evet	13	K1, K2, K3, K4, K6, K8, K9, K13, K14, K17, K18, K19, K20
		Hayır	7	K5, K7, K10, K11, K12, K15, K16

Tablo 6’da görüldüğü gibi analitik müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır.

Katılımcıların dinlenen müziği analitik dinlemeye ilişkin (12) katılımcı evet, (8) katılımcı hayır gibi yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların dinlerken notaları takip etmelerine ilişkin (13) katılımcı evet, (7) katılımcı hayır şeklinde yanıtlar ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarına ilişkin görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

(K3) “...Müzikle uğraşmaya başladığımdan beri yaparım. Bu kaç kaçlıktı, dönemi neydi gibi kendime sorular sorarım.”

(K11) “...Çalışmalarım sızasında zaman zaman eseri açıp onunla çalmaya çalışıyorum hem notaları takip ederim hem de dinlerim.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinleme nedenleri, amaçları, müzik dinlemeyi tercih ettikleri müzik platformu, ortam, ses kaynağı ve gürlük düzeyi üzerine verilen cevaplar incelendiğinde benzer şekilde cevaplar verildiği tespit edilmiştir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinlemeye fazla zaman ayırdıkları fakat tercih ettikleri ortam ve tür konusunda çok seçici olmadıkları tespit edilmiştir.

Müzik dinleme basit bir aktivite değildir. Öncelikle dinleme yapılacak ortamın rahat olması ve dikkat dağıtıcı unsurların olmaması gerekmektedir. Bir sonraki aşama müziğin ve dinlenilecek kaynağın, dinleme aktivitesine uygun olarak seçilmesidir. Daha sonrasında kulak sağlığını olumsuz etkilemeyecek bir gürlükte müziği açıp mümkün olan bütün odak ile dinlemek gerekmektedir. Bu koşulları sağladıktan sonra seçilen müzik ile analitik dinleme etkinliği yapmak mümkündür.

Yapılan araştırmada öğrencilerin bir kısmının dinledikleri parçaları analitik dinleme yaparak dinledikleri ve dinlerken notaları takip ettikleri, daha az bir kısmının ise analitik dinleme yöntemine başvurmadan ve notaları takip etmeden dinledikleri sonucuna varılmıştır. Şenoğlu Özdemir ve Can (2019: 385) araştırmalarında öğrencilerin “% 50,9’unun müzik dinlemeye özel vakit ayırdıklarını, % 50’sinin müzik dinlerken bütün dikkatlerini müziğe verdiklerini ve % 33,2’sinin dinleyeceği müziği önceden programlayıp dinlediklerini tespit etmişlerdir.” Müzik dinleme etkinliği için özel bir zaman ayrılması, dinlenilecek müziğin planlanması ve bir ön hazırlık yapılması gerektiğini ve kişinin müzik dinlemeye hazır olması, dikkat dağıtıcı etkenlerden uzak olup müziği yoğun bir odak ile dinlemesinin aktif dinleme yapmanın temel adımı olduğundan bahsetmektedir.

Bu araştırmada mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri ile tercih nedenlerinin birbiriyle farklılık gösterdiği saptanmıştır. Dinledikleri müzik türü tercihleri açısından eğitsel amacın ve müzik kültürü katkısının göz önünde bulundurulmadığı tespit edilmiştir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dinlemeyi tercih etme amaçları arasında çoğunlukla eğlence, keyif alma, rahatlama ve ödev yapma yer aldığı sonucuna varılmıştır.

Yapılan görüşmeler sonucu öğrencilerin eğitimini aldıkları enstrümanı dinlemeyi tercih ettikleri, dönem içerisindeki çalacakları tür ve biçimde eser seçip dinledikleri, klasik batı müziği dönemleri arasında dinlemeyi en çok tercih ettikleri dönemin ise Romantik Dönem, ikinci sırada Barok Dönem ve üçüncü sırada Klasik Dönem olduğu tespit edilmiştir. Enstrüman eğitimleri sürecinde en çok barok ve romantik dönem eserlerini çaldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin eğitimini aldıkları ve icra edecekleri döneme ve eserlere karşı dinleme yaptıkları sonucuna varılmıştır.

Ercan (2014: 56-64) tarafından yapılan çalışmada, devlet konservatuvarındaki öğrencilerin klasik batı müziği dönemleri arasında dinlemeyi ilk sırada tercih ettikleri dönem Romantik Dönem ve Klasik Dönem olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada konservatuvar öğrencilerinin eğitimini aldıkları müziği dinlerken eserin müzikal öğelerini dikkate alarak dinledikleri tespit edilmiştir.

Kutluk (2022: 54), insanların sahip oldukları farklı seviyelerdeki kültürel deneyimlerinin günlük aktivitelerini, zevklerini ve seçimlerini etkilediğini söylemektedir.

Çalışmada öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin kültürel etkenler göz önüne alındığı zaman çoğunluk olarak Türkçe/yabancı pop müzik ve Türk halk/sanat müziği dinledikleri, sosyal etkenler göz önünde bulundurulduğu zaman eğitimini aldıkları klasik batı müziği dinledikleri tespit edilmiştir.

Müzik dinleme gerçekleştirilirken, dinlenen müzik ruh hâlimize ve amacımıza uygun değilse analitik dinleme yapmak pek mümkün değildir. O’Brien, (1987, akt. Johnson, 2004: 1161) yaptığı araştırmada “İnsanların müzik dinlemeyi tercih ettikleri en yaygın nedenler arasında eğlence, ruh hâlini değiştirme ve törensel amaçlar yer almakta” olduğu sonucuna varmıştır.

Özmenteş (2005: 89-98) ise, enstrüman eğitiminde öğrencilere analitik müzik dinleme alışkanlıkları kazandırılması gerektiğini, çalgıyı icra ederken veya toplu müzik yaparken öğrenci kendi çaldığı müziği ve onun ile icra eden kişileri dikkatle dinlemeyi öğrenmesi gerektiğini söylemektedir.

Otto Karolyi, müziğin bir sanat hem de bir bilim dalı olduğunu, duygusal olarak algılanırken aynı zamanda akıl ile de kavranması gerektiğini belirtmiştir. Her sanat ve bilim dalında olduğu gibi başarıya ve ustalığa giden yolun meşakkatli ve kısa yoldan ulaşılamayacağını söylemiştir (Karolyi, 1999).

Yapılan çalışmalar sonucu öğrencilerin analitik müzik dinleme ve müzik dinleme tercihleri konusunda yeterince bilinçli olmadıkları tespit edilmiştir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler için analitik müzik dinlemenin önemi düşünüldüğünde, eğitim programında bu eksikliği gidermeye yönelik faaliyetlerin ve çalışmaların yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çalgı eğitimcilerinin öğrencilere dinledikleri müzikler ve repertuvar oluşturmak konusunda önerilerde bulunmaları, öğrencileri çaldıkları eserleri çeşitli yorumcular tarafından dinlemeye teşvik etmeleri önerilebilir.

Müzik eğitimi sürecinde öğrencilere analitik müzik dinleme hakkında bilgi verip, alışkanlık kazandırmak, eleştirel bakış açısı geliştirmek amaçlı bir dersin önemli olduğu düşünülmektedir.

Mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda analitik müzik dinleme etkinliği yapmanın çalgı performansı ve öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkisinin araştırılması önerilebilir.

Uzmanlar, müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi sürecinde müzik dinleme davranışlarının geliştirilmesi ve müzik dinleme konusunda bir derse ihtiyacın önemini vurgulamaktadır. Bu konuda verilebilecek ders içeriği ve işlenişi üzerine bir çalışma önerilebilir.

Bilgi Notu

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma için gerekli etik kurul izni, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 23.12.2022 tarihinde gerçekleştirdiği 2022-11 sayılı oturumda 68 karar numarasıyla alınmıştır. Yazarlar çalışmaya ortak katkı sağlamış ve yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Birkan, Ü. (2006). *Dinleyicinin kitabı*. Yakın Kitapevi.

Bozkır, B. (2009). *Profesyonel müzisyenlerde müziksel algı farklılıkları: Bir fMRI çalışması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

- Demirci, B. (2019). *Müzik eğitimi anabilim dalında eğitim gören öğrencilerin müzik dinleme ve çalma alışkanlıklarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DeNora, T. (2003). After Adorno: Rethinking music sociology. *Cambridge University Press*, (82), 111-114.
- Doğan, Y. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki dil becerisi olarak dinlemeyi geliştirme çalışması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ercan, H. (2014). *Klasik Batı müziği eğitimi veren Devlet Konservatuvarı müzik lisans öğrencilerinin müzikal beğenileri ve müzik dinleme alışkanlıklarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güleç, S. (t.y.). Duyum ve algı, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/serap.sezgin/74335/DUYUM%20VE%20ALGI.pdf>
- İlyasoğlu, E. (2013). *Zaman içinde müzik*. Yapı Kredi Yayınları.
- İmik, Ü. & Haşhaş, S. (2020). Müzik nedir ve hayatımızın neresindedir. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(2), 196-202.
- Johnson, D. C. (2004). Music listening and critical thinking. *International Journal of the Humanities Monash*, 2(1), 1160-1169.
- Karolyi, O. (2007). *Müziğe giriş*. İstanbul Pan Yayıncılık.
- Koelsch, S. & Siebel, W. A. (2005). Towards a neural basis of music perception. *TRENDS in Cognitive Sciences*, 9(12), 578-584.
- Kutluk, F. (2022). *Neden müzik dinleriz?*. H2O Yayıncılık
- Menon, V. & Levitin, D. J. (2005). The rewards of music listening: Response and physiological connectivity of the mesolimbic system. *Neuroimage*. 28(1), 175-184.
- Oye, I. F. (2013). Music analysis: A bridge between performing and aural training?. *Aural Perspectives*, (10), 25-52.
- Öz, N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Özeke, S. (2007). Kodaly yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodaly yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 111-119.
- Özeke, S. & Çeliktaş, H. (2021). Zoltan Kodaly: Felsefesi-yöntemi-uygulamaları. N. Kalyoncu (Ed.), *Müzik Eğitiminde Çok Bileşenli Pedagojik Yaklaşımlar ve Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları* içinde (173-209. ss.), Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özmenteş, S. (2005). Müzik eğitiminin boyutları ve çalgı eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 89-98.
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Şenoğlu Özdemir, C. & Can, A. A. (2019). Müzikte dinleme, dinleme türleri ve müzik öğretmenliği öğrencilerinin müzik dinleme yaklaşımları. *İlköğretim Online*, 18(1), 367-388.

Şenoğlu Özdemir, C. (2019). *Analitik müzik dinleme etkinliklerinin müzikal bilgi, algı ve performans başarısına etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TRT Müzik (2017, Nisan 17). Müzik dinlerken vücudumuzda neler oluyor. https://www.trtmuzik.net.tr/haber/muzik-dinlerken-vucudumuzda-neler-oluyor_109

Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi temel kavramlar - İlkeler ve yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Ültay, E., Akyurt, H., Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Music heals the soul and every soul, every human being, needs and is interested in music. Regardless of the culture, field or branch, everyone listens to music for their own needs, interests or style and chooses music accordingly. Everyone listens to music, but for people who are professionally interested in music apart from other professions, who play instruments, who are music teachers or who want to advance in this field, listening to music is the cornerstone of reinforcing their education and equipment. Because I think that depending on the music listened to, the perspective towards music, musical ear, success level and performance level change. The music listening mentioned here is, of course, conscious and analytical listening, different from daily listening. What is meant by analytical listening is the state of being able to make information and ideas about the period, composer, genre, form, tonality, performing instruments, ensemble, etc. of the music listened to. According to Şenoğlu Özdemir (2019), analytical listening is defined as “a type of listening in which the listener actively participates during music listening, consciously and systematically analyzing the type, form, form, musical elements, historical information and periodic characteristics of the music listened to.”

Listening to music is an action we do everywhere in our lives. While traveling on the bus, shopping in the store, driving in traffic, we listen to music anytime and anywhere. But do we really listen to music? Or does it accompany us while we are interested in something else, while we share our attention with other things?

2. Method

This study is a qualitative study in which the interview technique was used to determine the music listening habits of the students of Bursa Uludağ University Department of Music Education. The interviews were conducted with the students studying at Bursa Uludağ University, Department of Music Education. The study group of the research consists of 20 randomly selected students studying at Bursa Uludağ University, Department of Music Education. Semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. In order to obtain the research data, an interview form consisting of 20 open-ended questions was prepared and the questions were finalized in line with the opinions of two field experts. These questions were asked to the participants through face-to-face interviews. The findings obtained were analyzed with descriptive analysis technique.

3. Findings, Discussions and Results

When the answers given by vocational music education students on the reasons for listening to music, their purposes, the music platform, environment, sound source and volume level they prefer to listen to music were examined, it was determined that they gave similar answers. It was determined that vocational music education students spend a lot of time listening to music, but they are not very selective about the environment and genre they prefer. Listening to music is not a simple activity. First of all, the listening environment should be comfortable and there should be no distractions. The next step is to choose the music and the source to be listened to in accordance with the listening activity. Afterwards, it is necessary to turn on the music at a volume that does not adversely affect ear health and listen to it with all possible focus. After meeting these conditions, it is possible to perform analytical listening activities with the selected music. In this study, it was determined that the types of music preferred by students receiving vocational music education and the reasons for their preferences differed from each other. It has been determined that they do not take into consideration the educational purpose and contribution to music culture in terms of the type of music they listen to. It has been determined that among the reasons why vocational music education students prefer to listen to music are mostly for entertainment, enjoyment, relaxation and homework. While listening to music, it is not possible to listen analytically if the music we listen to is not suitable for our mood and purpose. O'Brien (1987, as cited in Johnson, 2004: 1161) concluded in his research that “the most common reasons why people prefer to listen to music include entertainment, mood modification and ceremonial purposes”.

As a result of the studies, it has been determined that students are not sufficiently conscious about analytical music listening and music listening preferences. Considering the importance of analytical music listening for students receiving vocational music education, it is thought that activities and studies aimed at eliminating this deficiency in the education program will be useful.